

BIBLICKÉ STRETNUTIE VI Potopa sveta Gn 8-9

Modlitba

Nebeský Otče, s vierou berieme do rúk Sväté písmo. Veríme, že obsahuje slová, ktoré majú byť svetlom na životnej ceste. Bože, Duch Svätý, ty si vnukol svätopiscom, čo majú napísať; prosíme Ťa, pomáhaj nám pochopiť všetky tieto slová a daj nám silu podľa nich žiť.

Pane Ježišu, dvom emauzským učeníkom horelo srdce, keď si im vysvetľoval Písmo. Rozohrej aj naše srdcia láskou k tebe, keď budeme čítať Sväté písmo, a daj, nech Ťa stále hlbšie poznávame. Svätí Cyril a Metod, vy ste prví preložili Sväté písmo do reči našich predkov. Vyproste nám lásku k Svätému písmu a odhodlanosť stvárať podľa neho celý náš život.

Text

Tu si Boh spomenul na Noema a na všetku zver a všetok dobytok, ktorý bol s ním v korábe, a Boh dal zavívať vetru nad zemou a vody upadávali. ² Zatvorili sa aj žriedla hlbocín a nebeské priepusty a prestal pršať dážď z neba. ³ Vody prúdili a odtekali a vracali sa zo zeme a po stopäťdesiatich dňoch vôd ubudlo. ⁴ A v siedmom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca koráb zastal na vrchu Ararat. ⁵ Vody odchádzali a upadávali až do desiateho mesiaca. V prvý deň desiateho mesiaca sa zjavili temná vrchov. ⁶ A keď uplynulo štyridsať dní, Noe otvoril okno korába, ktoré bol urobil, ⁷ a vypustil krkavca. On odlietal a vracal sa, kým nevyschli vody na zemi. ⁸ Po ňom vypustil holubicu, aby zvedel, či sa už vody stiahli zo zeme. ⁹ Ale keď holubica nenašla miesto, kde by spočinula jej noha, vrátila sa späť k nemu do korába; lebo vody boli ešte na povrchu celej zeme. On vystrel ruku, chytil ju a vzal ju k sebe do korába. ¹⁰ Potom čakal ďalších sedem dní a opäť vypustil z korába holubicu. ¹¹ A holubica priletela k nemu iba v podvečer a v zobáku mala čerstvú olivovú ratolesť. ¹² Tu Noe poznal, že vody zo zeme zmizli. Čakal však ešte ďalších sedem dní a zasa vypustil holubicu, ale tá sa už k nemu nevrátila. ¹³ V šesťstom roku teda, v prvom mesiaci, v prvý deň mesiaca vyschli vody na zemi. ¹⁴ Tu Noe odstránil strechu korába, aby videl, a zemský povrch bol suchý. ¹⁵ V druhom mesiaci, na dvadsiaty siedmy deň mesiaca bola zem suchá. Vtedy povedal Boh Noemovi: ¹⁶ "Vyjdi z korába ty aj tvoja žena, tvoji synovia a ženy tvojich synov s tebou! ¹⁷ A vyveď všetky druhy živočíchov, ktoré sú s tebou: vtáctvo, dobytok a všetky plazy, čo sa plazia po zemi, aby sa hemžili na zemi a aby sa množili a naplňali zem." ¹⁸ Vyšiel teda Noe a jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov s ním; ¹⁹ všetka zver, všetky plazy a všetko vtáctvo, všetko, čo sa pohybuje na zemi, vyšlo podľa svojich druhov z korába. ²⁰ Tu Noe postavil Pánovi oltár, vzal zo všetkého čistého dobytku a zo všetkých čistých vtákov a priniesol zápalnú obeť na oltári. ²¹ I zavoňal Pán príjemnú vôňu a povedal si: "Už nikdy viac neprekľajem zem pre človeka, lebo zmýšľanie ľudského srdca je od mladosti zlé. Preto už nikdy nevyhubím všetko živé, ako som to urobil. ²² Kým potrvá zem, nikdy neprestane seiba a žatva, chladno a teplo, leto a zima, deň a noc." ^{SSV} **Genesis 9:1** Potom Boh požeňal Noema a jeho synov a povedal im: "Plodte a množte sa a naplňte zem! ² Nech majú pred vami strach a hrôzu všetky zvieratá zeme, všetko vtáctvo neba a všetko, čo sa hýbe na zemi; dostávajú do rúk všetky ryby mora. ³ Všetko, čo sa hýbe a žije, nech je vám za pokrm, všetko vám dávam tak, ako zelené byliny. ⁴ Iba mäso s dušou, ktorá je v krvi, nesmiete jesť. ⁵ Ale krv vašich duší budem vyhľadávať; budem ju vyhľadávať od každého zvieratá a od každého človeka, aj keď je to brat, budem vyhľadávať dušu človeka. ⁶ Kto preleje ľudskú krv, človek nech preleje jeho krv, lebo na Boží obraz som stvoril človeka. ⁷ Vy sa však plodte a množte sa, rozšírte sa na zemi a naplňte ju!" ⁸ Potom Boh povedal Noemovi i jeho synom, čo boli s ním: ⁹ "Ja uzavriem zmluvu s vami a s vašim potomstvom, čo bude po vás, ¹⁰ aj s každou živou bytosťou, čo je s vami: s vtáctvom, s dobytkom a so všetkou zverou, ktorá s vami vyšla z korába, so všetkými zvieratami, čo sú na zemi. ¹¹ Áno, uzavriem s vami zmluvu, že už nikdy nezahynie všetko živé vo vodách potopy a že už nikdy nebude potopa, ktorá by spustošila zem." ¹² A Boh hovoril ďalej: "Toto bude znakom zmluvy, ktorú uzavieram na večné pokolenia medzi mnou a vami a všetkými živými bytosťami, čo sú s vami: ¹³ Svoj oblúk umiestňujem v oblakoch, aby bol znakom zmluvy medzi mnou a zemou. ¹⁴ Keď zastriem zem oblakmi a keď sa v oblakoch zjaví moja dúha, ¹⁵ vtedy si spomeniem na svoju zmluvu, ktorá je medzi mnou a medzi vami i každou živou bytosťou. Už nikdy nebude vôd potopy, ktorá by zahubila všetky živé tvory. ¹⁶ V oblakoch bude oblúk, uvidím ho a spomeniem si na večnú zmluvu, uzavretú medzi Bohom a každou živou dušou všetkých živých tvorov, čo sú na zemi." ¹⁷ A Boh povedal Noemovi: "Toto je znak zmluvy, ktorú som uzavrel medzi sebou a medzi všetkými živými tvormi na zemi."

Komentár

8,1 Tu si Boh spomenul na Noema a na všetku zver a všetok dobytok, ktorý bol s ním v korábe, a Boh dal zaviať vetru nad zemou a vody upadávali

Tento moment predstavuje zvrät v rozprávaní. Tak je tomu vždy, keď si Boh spomenie na ľudí, ktorí trpia, napr. Abrahám, Ráchel **30,22** „Boh si však spomenul aj na Ráchel. Boh ju vypočul a otvoril jej lono“, alebo pri vyslobodení z Egypta **Ex 2,24** „Boh počul ich nárek a spomenul si na svoju zmluvu s Abrahámom, Izákom a Jakubom“.

Rabínsky komentár: Boh si spomenul, že zvieratá v korábe sa pred potopou neprevinili a ani počas nej sa nepáril. Noe si zasa zaslúžil Božie milosrdenstvo tým, že celé mesiace krmil zvieratá a staral sa o ne.

Vietor, ktorý veje nad zemou pripomína Božieho ducha zo začiatku stvorenia (1,2). Jednotlivé živly sa znova začínajú správať podľa pôvodného poriadku ako pri opise stvorenia a prestávajú ničivo pôsobiť v tom istom poradí, v akom privádzali potopu (7,11-12).

Patristický komentár: otcovia vo vetre vidia znak Ducha Svätého, ktorý zastavil potopu.

8,2-3 Zatvorili sa aj zriedla hľbočin a nebeské priepusty a prestal pršať dážď z neba. ³ Vody prúdili a odtekali a vracali sa zo zeme a po stopäťdesiatich dňoch vôd ubudlo.

Text ponúka plastický a veľmi názorný opis, keď sa svet vracia do pôvodného stavu.

8,4 A v siedmom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca koráb zastal na vrchu Ararat.

Hebrejský i Grécky text používajú pre slovo Ararat plurál, takže sa myslí nie na konkrétny vrch, ale skôr na pohorie Ararat. Etymologicky je toto slovo odvodené od babylonského Uraštu a asýrskeho Urartu, kde označovalo kráľovstvo v hornatom kraji medzi jazerami Van, Urmia a Sevan.

Na toto územie utiekli vrahovia asýrskeho kráľa Senacheriba a Grécky text používa slovo Arménsko: **Iz 37,38** „A keď sa raz klaňal v dome svojho boha Nesrocha, vlastní synovia Adramelech a Sarasár ho zabilí mečom a sami utiekli do krajiny Ararat. Potom panoval miesto neho jeho syn Asarhaddon“ (εις Ἀρμενίας) – je to časť Urartského kráľovstva pri jazere Sevan.

Targum Pešita používa slovo ܩܪܕܢܐ, čo je základ slova Kurdistan, teda oblasť obývaná Kurdami.

Koráb pristál na najvyššom mieste vtedajšieho sveta. Tento detail je súčasťou rozprávania o potope v mnohých kultúrach.

Vysoký vrch na ktorom koráb pristál navodzuje myšlienku Pánovej slávy na Sinaji, alebo jeho prítomnosti na vrchoch (Eliáš uteká na vrch Horeb). Sion je teologicky najvyšší vrch sveta a aj svätyňa na Sione je na základe Sinajského zjavenia zhotovená v prvý deň roka, kedy koráb pristál na vrchoch Araratu (Ex 40,7).

8,5 Vody odchádzali a upadávali až do desiateho mesiaca. V prvý deň desiateho mesiaca sa zjavili temená vrchov

Etapy ustupovania vôd zodpovedajú ich narastaniu a zároveň je to mnemotechnická pomôcka na ľahšie zapamätanie textu.

8,7 vypustil krkavca. On odlietel a vracal sa, kým nevyschli vody na zemi.

Vypúšťanie vtákov na zistenie vzdialenosti od pobrežia patrí k najstarším námorným praktikám a tento motív je známy aj z eposu o Gilgamešovi.

Krkavec bol pokladaný za nečisté zviera, ale častejšie slúži Božím zámerom: nosí potravu Eliášovi, aby ho živil **1Kr 17,4.6** „z potoka budeš piť a krkavcom som prikázal, aby ťa tam živili.“... Krkavce mu prinášali chlieb a mäso ráno a chlieb a mäso večer a z potoka pil“.

Patristický komentár: Krkavec, ktorý sa nevrátil (podľa Gréckeho textu) do korábu, predstavuje tých, ktorí aj keď sa očistili vodou krstu, odmietajú odložiť čierny odev starého človeka a žiť čisto. Preto si nezaslúžia byť obnovení pomazaním Ducha Svätého. Hneď sa odtrhnú od jednoty katolíckeho pokoja a nasledujú žiadosti sveta.

8,8 Po ňom vypustil holubicu, aby zvedel, či sa už vody stiahli zo zeme.

Holubica sa v Písme spomína najmä v kultovom kontexte ako čisté, obetné zviera (bola to obeta chudobných, ktorí nemôžu obetovať väčšie zviera). Holub môže evokovať aj situáciu úzkosti a bezradnosti, alebo prostoduchosti. V Gn 8,8 má holubica symbolickú hodnotu a opisuje ideálny vzťah človeka a vtáka v obojstrannej závislosti.

Patristický komentár: holubica je symbolom Ducha Svätého.

Rabínsky komentár: Keby našla miesto, kde by spočinula jej noha, už by sa k nemu nevrátila. Aj keď vrcholky hôr už bolo vidno, pre holubicu neboli miestom, kde by spočinula jej noha, lebo boli bez stromov a nemohla si urobiť hniezdo.

8,9 Ale keď holubica nenašla miesto, kde by spočinula jej noha, vrátila sa späť k nemu do korábu; lebo vody boli ešte na povrchu celej zeme. On vystrel ruku, chytil ju a vzal ju k sebe do korábu.

Tento verš odráža vzťah k zvieratám charakterizovaný harmóniou a poriadkom. Noe je spravodlivý pred Bohom i k zvieratám a správa sa podľa Tóry, ktorá prisudzuje spravodlivému zodpovednosť za život zvierat: **Dt 22,4.6** „Ak uvidíš, že osol alebo býk tvojho brata spadol na ceste, neobracaj oči inde, ale pomôž mu ich zdvihnúť.... Ak idúcky nájdeš na nejakom strome alebo na zemi vtáčie hniezdo s mláďatami alebo vajcami, keď na mladých a na vajciach sedí matka, nesmieš vybrať matku spolu s mláďatami“

Rabínsky komentár: Noeho láskavosť nás učí, že by sme sa mali rovnako správať k úspešnému i neúspešnému poslovi, ak zlyhanie nebolo jeho vinou.

8,11 A holubica priletela k nemu iba v podvečer a v zobáku mala čerstvú olivovú ratolesť.

Návrat holubice znamená dobré posolstvo, ako to naznačuje aj olivová ratolesť. K olive sa prirovnáva nádhera Izraela: Oz 14,7 „konáre sa mu rozrastú, nádherný bude ako oliva a voňat' bude ako Libanon“.

Patristický komentár: olivová ratolesť symbolizuje stály pokoj, lebo olivovník je po celý rok zelený a olivový olej pri zmiešaní s inou tekutinou sa nemení (Augustín). Olivová ratolesť so zelenými listami symbolizuje milosť Ducha Svätého, ktorý je hojný na slová života a jeho plnosť spočíva v Kristovi. Holubica priniesla ratolesť olivy do korábu, ktorý bol obmytý vodami potopy. Duch Svätý v podobe holubice zostúpil na Pána pokrsteného v Jordáne. Aj my, údy Krista a Cirkvi, sme boli symbolizovaní nielen ľuďmi v korábe, ale ja zvieratami a drevom, z ktorého bol vystavaný, keď sme boli pokrstení vo vode, ktorá znovuzrodzuje. Sme preto, vďaka pomazaniu, poznačení svätou krizmou milosti Ducha Svätého (Béda).

Rabínsky komentár: Holubica priniesla horký olivový lístok a povedala pred Bohom: radšej nech je môj pokrm horký, ale z Božej ruky, než sladký ako med, ale závislý od smrteľníka.

8,12 Tu Noe poznal, že vody zo zeme zmizli. Čakal však ešte ďalších sedem dní a zasa vypustil holubicu, ale tá sa už k nemu nevrátila.

Sedemdňové intervaly pripomínajú rytmus podobný Božiemu stvoreniu v rozpätí siedmych dní.

8,13-14 V šesťstoprvom roku teda, v prvom mesiaci, v prvý deň mesiaca vyschli vody na zemi. ¹⁴ Tu Noe odstránil strechu korába, aby videl, a zemský povrch bol suchý.

Časové údaje nadväzujú na začiatok potopy (7,11) a pravdepodobne je tu odzrkadlená kombinácia lunárneho a solárneho kalendára. Vyschnutím zeme začína nový čas a Boh znova prehovorí k Noemovi.

Patristický komentár: koniec potopy je prirovnaný k ukončeniu prenasledovania pre tých, ktorí trpia vo svete, lebo žijú v Kristovi (Augustín).

8,15-19 V druhom mesiaci, na dvadsiaty siedmy deň mesiaca bola zem suchá. Vtedy povedal Boh Noemovi: "Vyjdi z korába ty aj tvoja žena, tvoji synovia a ženy tvojich synov s tebou! ¹⁷ A vyved' všetky druhy živočíchov, ktoré sú s tebou: vtáctvo, dobytok a všetky plazy, čo sa plazia po zemi, aby sa hemžili na zemi a aby sa množili a naplňali zem." ¹⁸ Vyšiel teda Noe a jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov s ním; ¹⁹ všetka zver, všetky plazy a všetko vtáctvo, všetko, čo sa pohybuje na zemi, vyšlo podľa svojich druhov z korába

Príkaz o východe z korába je vyplnený a Boh opakuje príkaz množenia a naplnenia zeme (1,28), ako aj vládu človeka zvieratám (1,26). Východ je slávnostný, ako bol vstup do korába (postupné vymenovanie) a odráža atmosféru sprievodu vrcholiaceho v obete prinášanej Bohu.

Patristický komentár: pri vstupe do korába boli muži a ženy vymenovaní oddelene (7,7 vošiel Noe a s ním aj jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov), kým teraz sú vymenovaní spolu (v gréckom preklade!). Pri vstupe do korábu čas nebol vhodný na pôžitky a manželské spolužitie, no po potope starosť o manželstvo a plodenie detí vystúpila do popredia (Ambróz).

8,20 Tu Noe postavil Pánovi oltár, vzal zo všetkého čistého dobytká a zo všetkých čistých vtákov a priniesol zápalnú obeť na oltári

Tento verš je prvou zmienkou v Biblii o stavaní oltára. Zápalná obeť bola najčastejšia a bolo pri nej spálené celé zviera. Obetovať sa mohli iba čisté zvieratá.

Epos o Gilgamešovi vraví, že po zničení ľudstva bohovia nemali čo jesť a piť, keďže nemal kto prinášať obeť. Keď ucítili vôňu jedla, zhromaždili sa okolo obetujúceho ako muchy. Noe v Genezis však neprináša obeť, ktorá by slúžila ako potrava.

Podľa židovskej tradície bol oltár, na ktorom obetoval Šalamún, Dávid, Abrahám, Noe, Kain a Ábel i Adam na vrchu Moria v Jeruzaleme.

8,21 I zavoňal Pán príjemnú vôňu a povedal si: "Už nikdy viac neprekľajem zem pre človeka, lebo zmýšľanie ľudského srdca je od mladosti zlé. Preto už nikdy nevyhubím všetko živé, ako som to urobil

Príjemná vôňa sa spomína najmä v kultovom kontexte. Má vystupovať a dosiahnuť Boží nos, keďže nos je sídlom hnevu („zahorel mu“ je výraz pre hnev = „vzplanul“) **Lv 26,31** „Vaše mestá premením na rumovisko a vaše svätyne rozváľam. Vôňu vašich obiet nebudem viac voňať!“

Patristický komentár: nemáme si myslieť, že Boh má čuch, lebo on je neviditeľný Duch. V skutočnosti sa z oltára dvíha zápach a dym tiel. Ale Boh je pozorný na úmysel toho, kto obetuje, a potom obeť prijme, alebo odmietne.

Rabínsky komentár: Boh si povedal, a teda nezjavil svoj úmysel priamo Noemovi, ale až keď Mojžiš zapisoval Tóru, Pán mu vyjaviť, že Noeho obeť prijal a kvôli nej sa rozhodol nepriviesť viac na svet potopy.

Božia reč je vo forme 3 záväzných vyhlásení, ktorými sa otvára nová etapa po potope. Boh odníma prekliatie spôsobené násilím po bratovražde.

Patristický komentár: po potrestaní ľudí Boh nechce, aby zavládla vo svete horkosť hriechu a strach z trestu. Boh chce zmeniť človeka cez milosrdenstvo a odpustenie, ale bez toho, aby v srdciach ľudí panovala opovážlivá istota a ľahkovážnosť (Ambróz).

8,22 Kým potrvá zem, nikdy neprestane sejba a žatva, chladno a teplo, leto a zima, deň a noc."

Sľubuje sa zachovanie základných prírodných rytmov, od ktorých závisí život na zemi.

9,1 Potom Boh požehnal Noema a jeho synov a povedal im: "Plodte a množte sa a naplňte zem!"

Boh ustanovuje pravidlá na ochranu života a Božích darov pred ohrozením chaosom a smrťou – požehnáva Noema tými istými slovami ako človeka pri stvorení (1,28). Zem, pred potopou naplnená nenávisťou a zlobou je teraz požehnaná cez Noema a jeho synov. Požehnanie pri stvorení je rozšírené a vzťahuje sa na všetko živé.

Rabínsky komentár: Noe dostal 7 príkazaní: *zákaz modloslužby – žehnať Božie meno – nezabíjať – nesmilniť – nepodvádzať – súdny systém – nejest' vnútornosti zo živých*; židia majú zachovávať 613 príkazaní Tóry a pre ostatných platí 7 noemovských zákonov.

9,2 Nech majú pred vami strach a hrôzu všetky zvieratá zeme, všetko vtáctvo neba a všetko, čo sa hýbe na zemi; dostávajú do rúk všetky ryby mora.

Nadvláda človeka je opísaná vojenským tónom: sú to základné pravidlá o spolunažívaní a vzájomnom rešpekte a takisto slová do sveta v ohrození a chaose. **Dt 2,25** „začnem vysielat' pred tebou strach a zdesenie na všetky národy, čo sú pod celým nebom a čo počujú o tebe zvest'. Budú sa triasť a bedákať pred tebou“. Boh zosiela strach a hrôzu na nepriateľov Izraela a ten sa zmocňuje zeme bez boja. Aj v 9,2 sa človek zmocňuje zeme bez boja a násilia.

Stvorenie je dané človekovi ako porazený víťazovi: človek sa stáva pánom zvierat s poslaním starať sa a chrániť ich život, ako to robí so stvorením Boh (Job 40,6-41-26: Boh zabíja nílskeho krokodíla, ktorý symbolizuje zlo. Ako Pán sveta je schopný uchrániť ho pred zlom). Dejinné uskutočnenie Božieho panovania nad svetom sú králi a panovníci, ktorí sa starajú o pokoj a harmóniu v i zverenom kráľovstve.

9,3-4 Všetko, čo sa hýbe a žije, nech je vám za pokrm, všetko vám dávam tak, ako zelené byliny. ⁴ Iba mäso s dušou, ktorá je v krvi, nesmiete jest'.

Krv je nositeľkou života, a preto je zakázané jej požívanie: život patrí iba Bohu. Panovanie človeka nad zvieratami je jasne ohraničené – toľko, koľko mu stačí za pokrm. Pritom sa má k nim približovať s úctou tým, že sa nedotýka ich krvi: **Lv 3,17** „To bude večný predpis z pokolenia na pokolenie vo všetkých vašich bydliskách: "Ani krv, ani loj nebudete jest' vôbec!"“.

9,5 Ale krv vašich duší budem vyhľadávať; budem ju vyhľadávať od každého zvierat'a a od každého človeka, aj keď je to brat, budem vyhľadávať dušu človeka.

Boh je predstavený ako právna inštitúcia na zabezpečenie spravodlivosti.

9,6 Kto preleje ľudskú krv, človek nech preleje jeho krv, lebo na Boží obraz som stvoril človeka

Je nastolený nový vzťah medzi človekom a zvierat'om: predpokladá sa zabíjanie zvierat, no nesmie sa jest' krv. Je dovolené zabiť na záchranu (v sebaobrane a pre stravu), no človek nesmie túžiť „vlastniť“ život iného živočícha.

Zároveň sa ukladá symetria cez zákon odplaty: **Ex 21,24** „oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu“. Trest má byť rovnako veľký, ako zločin.

9,7-8 Vy sa však plodte a množte sa, rozšírite sa na zemi a naplňte ju!"⁸ Potom Boh povedal Noemovi i jeho synom, čo boli s ním:

Iba pri zachovaní a rešpektovaní základných pravidiel a hodnôt sa dá naplniť opakovaný príkaz plodenia, množenia sa a naplnenia zeme.

9,9 "Ja uzavriem zmluvu s vami a s vašim potomstvom, čo bude po vás,

Boh sám uzatvára zmluvu a berie na seba záväzok zachovať ju (aj následné znamenie mu má pripomínať zmluvu). Zmluvy v Genezis nie sú vyjadrením despotickej nadvlády Boha, ale jeho ochoty vojsť do vzťahu s človekom.

9,12 A Boh hovoril ďalej: "Toto bude znakom zmluvy, ktorú uzavíeram na večné pokolenia medzi mnou a vami a všetkými živými bytosťami, čo sú s vami:

Boh ustanovuje zmluvy pri mimoriadnych udalostiach: obriezka je znakom zmluvy s Abrahámom (17,11), zachovávanie soboty je znakom zmluvy s Izraelitmi (Ex 31,13-17). Sú to znaky pripomínajú človeku, čo má zachovať.

9,13 Svoj oblúk umiestňujem v oblakoch, aby bol znakom zmluvy medzi mnou a zemou.

Znamenie vo forme oblúka bude vnímať každý, pretože je viditeľný a prístupný všetkým. Hoci sa k zachovávaní zaväzuje Boh sám, znamenie je určené pre všetko žijúce. Slovo „oblúk“ označuje dúhu / luk. Luk je symbol moci a panovania nad zlom a panovnícky nástroj v Božích rukách. Jeho umiestnenie do oblakov má symbolizovať odloženie ničiaceho nástroja bokom.

9,14-15 Keď zastriem zem oblakmi a keď sa v oblakoch zjaví moja dúha,¹⁵ vtedy si spomeniem na svoju zmluvu, ktorá je medzi mnou a medzi vami i každou živou bytosťou. Už nikdy nebude vôd potopy, ktorá by zahubila všetky živé tvory.

Dúha ako znamenie má špecifickú funkciu. Umiestnenie v oblakoch pripomína Boha Stvoriteľa (1,14-19), keď stvoril svetlá na nebi, aby boli znameniami pre sviatky, dni a roky. Boh dotvára svet darovaním znamenia.

Aplikácia

Príbeh je biblickou taktikou na liečenie univerzálneho zla: jedna spravodlivá osoba slúži ako nový začiatok – aj dejiny spásy prichádzajú cez jediný maličký národ Izrael.

Boh je vykreslený ako živý, plný emócií: mení rozhodnutia a ľutuje, že stvoril človeka. Potom odpúšťa a dáva nový začiatok, no nikdy sa nezrieka človeka ako takého a dáva garanciu, že už nikdy takto nepotrestá ľudstvo.

Príbeh opisuje nový začiatok: Noe je ako nový Adam a ľudstvo v ňom dostalo novú príležitosť napriek predchádzajúcemu zlyhaniu.

Boh sa po zlyhaní prispôsobuje človeku a rešpektuje jeho materiálno-duchovné zloženie a dáva zmyslovo vnímateľnú garanciu (dúha), že už nikdy nepotrestá ľudstvo potopou. Boh dáva definitívne „áno“ každému životu: posledné slovo nebude mať potopa a zničenie ľudstva, ale definitívne vykúpenie a preniknutie Boha do všetkých oblastí života.

Záverečná modlitba

Bože, Duchu Svätý, ďakujeme ti, že si nás viedol pri čítaní Svätého písma. Veríme, že Ježiš Kristus je pravda. Posilňuj nás v tejto viere. Veríme, že Ježiš Kristus je cesta. Pomôž nám zachovávať všetky jeho slová a nasledovať jeho príklad. Veríme, že Ježiš Kristus je život. Uč nás s úctou a láskou často prijímať sväté sviatosti na udržanie a zveľadenie Božieho života v nás. Panna Mária, nech na tvoj príhovor prijímame a v srdci zachováваме každé slovo, ktoré pochádza od Boha.